

particular group of students, their needs, interests, cultural background and language level. However, one primary factor to consider is whether a particular work is able to serve the needs of learners and encourage them for further studying.

A wide and promising area of future research might be problems of teaching reading fiction to mixed-ability EFL classes and their effective solutions.

References

1. **Носонович Е. В.** Методическая аутентичность в обучении иностранным языкам / Е. В. Носонович // ИЯШ. – 2000. – № 1. – С. 11–15.
2. **Breen M. P.** Authenticity in the Language Classroom / M. P. Breen // Applied Linguistics. – 1985. – 6/1. – P. 60–70.
3. **Lier L.** Interaction in the Language Curriculum. Awareness. Autonomy and Authenticity / L. Lier. – London : Longman, 1996. – 248 p.
4. **Nuttall Ch.** Teaching Reading Skills in a Foreign Language / Ch. Nuttal. – Oxford : Macmillan Heinemann English Language Teaching, 1998. – 282 p.
5. **Savage J. F.** Teaching Reading Using Literature / J. F. Savage. – Madison : Brown and Benchmark Publishers, 1994. – 464 p.
6. **Silberstein S.** Techniques and Resources in Teaching Reading / S. Silberstein. – Oxford : OUP, 1994. – 125 p.
7. **Wallace C.** Reading / C. Wallace. – Oxford : OUP, 1992. – 155 p.
8. **Williams E.** Reading in the Language Classroom / E. Williams. – London : Macmillan, 1984. – 263 p.

Надійшла до редколегії 09.11.2014 р.

УДК 378.147.016:81'243:378.1.014.3

А. О. Мунтян

А. А. Мунтян

A. A. Muntian

Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту

Днепропетровский национальный университет

железнодорожного транспорта

Dnipropetrovsk national university of railway transport

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ПИСЬМОВИХ ТА АУДИО/ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АУТЕНТИЧНЫХ ПИСЬМЕННЫХ И АУДИО/ВИДЕОМАТЕРИАЛОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ USING OF AUTHENTIC WRITTEN AND AUDIO/VIDEO MATERIALS WHEN TEACHING THE FOREIGN LANGUAGE

Зроблено спробу дослідити актуальні проблеми використання автентичних текстів та аудіо/відеоматеріалів під час навчання іноземної мови. Йде мова про різні підходи до трактування поняття автентичних матеріалів, а також про доцільність їх використання під час проведення занять з іноземної мови. Увагу приділено аргументації та доведенню доцільності використання автентичних матеріалів під час

навчання аудіюванню та читанню у студентських групах, що мають рівень мовної підготовки не нижче рівня *Intermediate*.

Одним із джерел навчання читання можна і потрібно розглядати сучасні автентичні тексти, які сприяють більш міцному засвоєнню соціокультурної інформації та застосуванню сучасних інформаційних технологій.

Читання автентичних текстів під час навчання іноземної мови відіграє першорядну роль. В основі мотивації читання лежить усвідомлення його корисності та необхідності для розширення кордонів пізнання за рахунок освоєння читання іноземною мовою.

Щоб автентичний матеріал застосовувався ефективно, викладач має навчитися відбирати і пристосувати його відповідно до мети навчання.

Використання автентичних матеріалів під час навчання аудіюванню та читанню на заняттях з вивчення англійської мови є доцільним. Проте не слід забувати про специфіку кожної студентської групи або студента. Значно ефективнішим є використання автентичних матеріалів на заняттях у групах з мовним рівнем *Intermediate* та вище, проте, це у жодному випадку не означає, що успішне комунікативне заняття із застосуванням автентичних матеріалів не може використовуватися на початкових рівнях вивчення іноземної мови.

Ключові слова: автентичні матеріали, мовна компетенція, комунікативний підхід, аудіо- та відеоматеріали.

Предпринята попытка исследовать актуальные проблемы использования аутентичных текстов и аудио/видеоматериалов при обучении иностранному языку. Идет речь о различных подходах к трактовке понятия аутентичных материалов, а также о целесообразности их использования при проведении занятий по иностранному языку. Внимание уделено аргументации и доказательству целесообразности использования аутентичных материалов при обучении аудированию и чтению в студенческих группах, которые имеют уровень языковой подготовки не ниже уровня *Intermediate*.

Одним из источников обучения чтению можно и нужно рассматривать современные аутентичные тексты, которые способствуют более прочному усвоению социокультурной информации и применению современных информационных технологий.

Чтение аутентичных текстов при обучении иностранному языку играет первостепенную роль. В основе мотивации чтения лежит осознание его полезности и необходимости для расширения границ познания за счет освоения чтения на иностранном языке.

Чтобы аутентичный материал применялся эффективно, преподаватель должен научиться отбирать и приспособлять его в соответствии с целями обучения.

Использование аутентичных материалов при обучении аудированию и чтению на занятиях по изучению английского языка является целесообразным. Однако не следует забывать о специфике каждой студенческой группы или студента.

Гораздо более эффективным является использование аутентичных материалов на занятиях в группах с языковым уровнем *Intermediate* и выше, однако это не означает, что успешное коммуникативное занятие с использованием аутентичных материалов не может применяться на начальных уровнях изучения иностранного языка.

Ключевые слова: аутентичные материалы, языковая компетенция, коммуникативный подход, аудио- и видеоматериалы.

The given article is an attempt to conduct an investigative research of urgent problems of teaching listening and reading in English while using authentic materials. The article dwells upon different contexts of teaching and learning the English language as well as upon authentic materials usage while teaching in student groups with different

levels of language competence. Additional attention is paid to the argumentation of the reasonability of authentic materials usage while teaching listening and reading in English in student groups with the language competence of at least Intermediate level.

Modern authentic texts can and should be considered as one of the sources of teaching reading; reading these texts contributes to more lasting acquiring of sociocultural information, understanding the realia of different cultures, broadening the horizons of consciousness of the learner.

Reading of authentic texts in learning a foreign language is paramount. The basis of reading motivation is the recognition of its usefulness and the necessity to expand the frontiers of knowledge through the development of reading in a foreign language.

For authentic material be used effectively, the teacher must learn to select and use it in accordance with the aims of teaching.

The use of authentic materials in teaching listening and reading in the classroom for learning English is appropriate. But we should not forget about the specifics of each student group or student.

Much more effective is the use of authentic materials in the classroom in groups with Intermediate level and above, but it does not mean that successful communicative exercises using authentic materials can not be used in the groups below Intermediate level.

Keywords: authentic materials, language competence level, communicative approach, audio and video materials.

Комунікативна методика викладання іноземних мов є наріжним каменем для всіх систем та підходів до викладання, в яких відбулося зрушення від граматичного підходу при вивченні мови в бік функціонального, де спілкування, або комунікативна компетенція, є основною метою. Сьогодні більшість викладачів використовують комунікативну методику та її підходи при викладанні іноземної мови. Ця методика є досить ефективною і дає можливість студентам навчитися використовувати мову для комунікації власних ідей в різних аудиторіях. У той самий час виникає питання щодо відповідності навчально-методичних матеріалів, котрі використовуються під час занять. **Метою** дослідження є встановлення адекватності використання автентичних письмових та аудіо/відеоматеріалів при навчанні іноземної (англійської) мови за умов використання комунікативного підходу під час занять.

Комунікативний підхід у навчанні іноземних мов (Communicative language teaching) – це підхід, спрямований на формування в учнів смислового сприйняття і розуміння іноземної мови, а також оволодіння мовним матеріалом для побудови мовленнєвих висловлювань. Комунікативний підхід у навчанні іноземних мов, насамперед, покликаний навчити студентів вільно орієнтуватися в іншомовному середовищі, а також вміти адекватно реагувати в різних мовних ситуаціях.

Явище, що зараз відоме в усьому світі під назвою комунікативна методика викладання іноземних мов, не є, власне, суто американським, канадським або європейським феноменом, а радше є універсальною реалією, що виникла як результат взаємодії теоретичних та прикладних наук у різноманітних контекстах [11]. В останні декілька десятиліть комунікативний підхід до вивчення іноземних мов витіснив популярний раніше граматичний метод та метод перекладу.

Однак комунікативний підхід, насамперед, фокусується не стільки на правильності мовних структур (хоча цей аспект також залишається важливим), а на інших параметрах:

- взаємодії учасників у процесі спілкування;
- з'ясуванні й досягненні спільної комунікативної мети;

- спробах пояснити і висловити речі різними способами;
- розширенні компетенції одного учасника комунікації за рахунок спілкування з іншими учасниками тощо.

Прихильники комунікативного методу говорять про те, що комунікативна компетенція є найважливішою, а мова, яка вивчається, має використовуватися у реальних контекстах, або у контекстах, що максимально наближені до реальних. Поняття компетенція, прийняте науковим співтовариством завдяки роботам американського лінгвіста Н. Хомського (1972), використовується методикою викладання мови при визначенні загальних і окремих цілей і змісту навчання. Одне із значень багатозначного слова компетенція, зафіксоване в словниках, – це галузь питань, в яких хтось добре обізнаний, має пізнання, досвід, добрі знання. У сучасній методиці під компетенцією розуміється сукупність знань, умінь і навичок з мови. Поряд з терміном компетенція, використовується термін компетентність. Дані поняття диференціюють таким чином: компетенція – це комплекс знань, навичок, умінь, набутий в ході занять, що становить змістовний компонент навчання; компетентність – це властивості особистості, що визначають її здатність до виконання діяльності на основі сформованої компетенції [6, с. 142].

Комунікативна компетенція може включати в себе такі аспекти:

- знання, як використовувати мову для різних цілей і функцій;
- знання того, як змінюється мова залежно від тієї чи іншої комунікативної ситуації і самих учасників цієї ситуації (наприклад, знання відмінностей формальної мови від неформальної, усної від письмової);
- вміння створювати, читати і розуміти тексти різного типу і характеру (наприклад, оповідання, інтерв'ю, діалоги, доповіді);
- вміння підтримувати розмову навіть при обмеженій лексичній та граматичній базі.

Акценти, що ставляться на відповідності навчальних ситуацій до реальних, зумовлюють підбір навчально-методичних матеріалів.

Вчитель при використанні комунікативного підходу, як правило, виступає в якості помічника, друга, порадирика тощо.

Основна увага приділяється груповому навчанню. Завдання вчителя та учнів – навчитися працювати спільно, відійти від індивідуалізованого навчання. Учень навчається слухати своїх товаришів, вести бесіди і дискусії в групі, працювати над проектами разом з іншими учасниками групи. Учень більше орієнтується на своїх товаришів по групі, ніж на свого вчителя як на модель.

Автентичні матеріали – це матеріали, взяті з оригінальних джерел, які характеризуються природністю лексичного наповнення та граматичних форм, ситуативною адекватністю використовуваних мовних засобів, ілюструють випадки автентичного слововживання і які, хоча і не призначені спеціально для навчальних цілей, але можуть бути використані при навчанні іноземної мови [3, с. 25]. Автентичні матеріали можуть бути аудіо або письмовими. Щодо використання автентичних аудіоматеріалів на заняттях з іноземної мови, слід зазначити, що питання використання автентичних відео розглядалося багатьма педагогами як зарубіжними, так і вітчизняними. Про використання автентичних відеофрагментів йдеться в дисертаційних дослідженнях з педагогіки Є. В. Глушка, І. А. Гончара, М. І. Дубровіна, Ю. А. Комарової, С. В. Неделіна, В. Л. Прокоф'євої, Є. В. Рукавої. Своєю метою автори називають формування конкретних знань, умінь, навичок іншомовної комунікативної компетенції в рамках розмовних тем у ході

вивчення іноземних мов. Набагато менше дослідників вважає, що автентичні матеріали зменшують учнівську мотивацію, оскільки вони занадто важкі: Williams (у статті 1983 «Комунікативне читання»), Freeman і Holden (у статті 1986 «Автентичні аудіоматеріали»), Morrison (у статті 1989 «Використання нових радіопередач для розуміння автентичних аудіоматеріалів»).

Є. В. Носоновіч і О. П. Мильруд у статті «Параметри автентичного навчального тексту» говорять про те, що доцільнішим є навчати іноземній мові саме на автентичних матеріалах, тобто на матеріалах, взятих з оригінальних джерел і не призначених для навчальних цілей. З іншого боку, вони вказують, що такі матеріали часом занадто складні в мовному аспекті і не завжди відповідають конкретним завданням і умовам навчання, одночасно виділяючи окремо методично- або навчально-автентичні тексти [5]. Навчально-автентичні матеріали – це матеріали, спеціально розроблені з урахуванням усіх параметрів автентичного навчального процесу та критеріїв автентичності і призначені для вирішення конкретних навчальних завдань.

З точки зору лінгвістики автентичні матеріали – тексти та аудіо/відеоматеріали – характеризуються своєрідністю лексичних одиниць, а саме: емотивних лексичних одиниць, вигуків, часток, сленгу, жаргонізмів та специфічних словосполучень, сталих висловів, ідіоматичних виразів тощо. Окрім своєрідності лексики, автентичні матеріали також характеризуються своєрідністю синтаксису, а саме: стислістю, фрагментарністю, інверсіями тощо. Також можлива певна недомовленість, обірваність фраз та речень. В автентичних текстах перевага надається простим зрозумілим реченням [4].

Соціокультурний фон реалізується через продуктивний словниковий запас, в який входять найбільш комунікативно-значущі лексичні одиниці, поширені в типових ситуаціях спілкування, в тому числі оціночна лексика для вираження своєї думки, розмовні кліше, а також слова з національно-культурним компонентом: фонові лексика, безеквівалентна лексика, реалії, що пов'язані з відпочинком, дозвіллям, реалії повсякденного життя. Вони дозволяють проникнути в іншу національну культуру, оволодіти повсякденною лексикою носіїв мови [4].

У психологічному аспекті в таких текстах знаходить своє вираження діяльнісна структура говоріння. Текст виступає, з одного боку, як продукт говоріння і є способом мовного впливу на читаючого, з іншого – він виступає як об'єкт смислової обробки і створює необхідний зміст і комунікативну базу для розвитку говоріння: він має комунікативну цілісність, завдяки якій відповідає пізнавальним і емоційним запитам студентів, або тих, хто вивчає іноземну мову, та активізує їх розумову діяльність [4].

Переваги використання автентичного матеріалу на заняттях з вивчення іноземної мови:

- автентичні матеріали є цікавими та стимулюючими;
- їх можна відбирати відповідно до інтересів аудиторії, або навіть самі студенти можуть брати участь у процесі відбору матеріалу;
- автентичні матеріали відображають реальну ситуацію вживання мови в культурному контексті.

Існують різні класифікації автентичних відеоматеріалів. Їх розділяють залежно від засобів презентації, мети використання та типу відеоматеріалу. Тож давайте розглянемо класифікацію автентичних відео за типом відеоматеріалу: художні фільми, документальні фільми, мультиплікаційні фільми, серіали, інтерактивні ві-

део (мультфільми), телепередачі, ток-шоу, інтерв'ю, кліпи, рекламні блоки, трейлери до фільмів та інше [2, с. 25].

Щодо письмових автентичних матеріалів, то ми можемо говорити про такі: книги, журнали, газети, блоги тощо.

За Хармером, автентичні тексти визначалися як такі, що були створені для носіїв мови. Ті тексти були справжніми текстами, створеними не для людей, котрі вивчають іноземну мову, а для тих, хто розмовляє мовою, про яку йдеться [10, с. 185–88]. Проте сьогодні виникає дещо інше розуміння поняття автентичного тексту. Головним критерієм поняття автентичного тексту є не те, хто і для кого його створив, але наскільки автентичними є лексика та граматики цього тексту, наскільки автентичним є звучання цього тексту та чи змогли б студенти почути або прочитати такий текст у природній ситуації.

Вітчизняні дослідники вважають, що автентичним є такий матеріал, який носії мови продукують для носіїв цієї мови [1]. Вони також акцентують увагу на тому, що автентичні матеріали доцільніше використовувати на рівнях починаючи з Intermediate. Ця точка зору має певний резон, проте західні методисти сьогодні ведуть розмову про необхідність «grade the task, not the text» [8]. Основна ідея цього поняття полягає в тому, що найголовнішим для успішного заняття є не рівень адаптованості тексту, а рівень адаптованості завдання. Викладач може працювати з автентичним текстом, який не буде зрозумілим студентам, але завдання можуть бути розроблені відповідно до мовного рівня студентів. З іншого боку, за таких умов студенти втрачають мотивацію до пізнання нового, що його має нести в собі автентичний текст. Отже, не відкидаючи можливість варіантів розробки відповідних мотивуючих завдань до автентичного тексту на рівнях Beginner, Elementary, Pre-Intermediate, зупинимось на традиційній моделі використання автентичних матеріалів на рівнях починаючи з Intermediate.

Використання автентичних матеріалів має ряд переваг, що сприяють його практичному використанню, а саме:

- автентичні матеріали позитивно впливають на мотивацію студента до навчання;
- студенти можуть отримати почуття задоволення, використовуючи автентичні матеріали;
- автентичні матеріали надають студентам інформацію про те, що відбувається у світі, а отже, мають певне внутрішнє виховне значення;
- автентичні матеріали можна легко та швидко знайти;
- використання автентичних матеріалів сприяє більш творчому підходу до навчання тощо [9].

Проте, окрім переваг, існують і певні недоліки, а радше проблеми, при використанні автентичних матеріалів під час навчання іноземної мови:

- автентичні матеріали можуть бути занадто культурно упередженими. Вони можуть бути надмірно важкими для сприйняття та розуміння поза кордонами мовного співтовариства;
- словник може не стосуватися нагальних потреб студентів;
- необхідна спеціальна підготовка, яка може зайняти багато часу;
- матеріал може швидко застаріти тощо [7].

Читання все частіше виступає в ролі самостійного виду мовленнєвої діяльності, коли учень читає не стільки для того, щоб виконати навчальне завдання, скільки для того, щоб отримати необхідну інформацію з тексту і використовувати

її. Повнота і точність вилучення інформації залежить від конкретного мовного завдання.

Одним із джерел навчання читання можна і потрібно розглядати сучасні автентичні тексти, які сприяють більш міцному засвоєнню соціокультурної інформації та застосуванню сучасних інформаційних технологій.

Читання автентичних текстів під час навчання іноземної мови відіграє першорядну роль. В основі мотивації читання лежить усвідомлення його корисності та необхідності для розширення кордонів пізнання за рахунок освоєння читання іноземною мовою.

На нашу думку, використання автентичних матеріалів під час навчання аудіюванню та читанню на заняттях з вивчення англійської мови є доцільним. Проте не слід забувати про специфіку кожної студентської групи або студента. Значно ефективнішим є використання автентичних матеріалів на заняттях у групах з мовним рівнем *Intermediate* та вище, проте це у жодному випадку не означає, що успішне комунікативне заняття із застосуванням автентичних матеріалів не може мати місця на початкових рівнях вивчення іноземної мови, адже поняття «*grade the task, not the text*» є слушним та має завжди застосовуватися при плануванні заняття з іноземної мови, особливо, коли викладач використовує автентичні матеріали.

Бібліографічні посилання

1. **Абрамовская Н. Ю.** Использование аутентичных текстов для формирования учений аудирования при коммуникативно-ориентированном обучении // Функциональные особенности романо-германских языков и методы их преподавания. – Омск : Изд-во ОмГПУ, 1997.
2. **Слухина Н. В.** Навчання слухання іноземної мови / Н. В. Слухина // Іноземні мови у шкільництві. – 1996. – № 5. – С. 13–15.
3. **Жогліна Г. Г.** Розвиток умінь комунікативної компетенції на основі використання автентичних відеодокументів / Г. Г. Жогліна. – П'ятигорськ, 1998. – 20 с.
4. **Киян О. Н.** Аутентичность как методическая категория в обучении иностранному языку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.isuct.ru/konf/antropos/section/4/KIYAN.htm>
5. **Носонович Е. В.** Параметры аутентичного учебного текста / Е. В. Носович, Р. П. Мильруд [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.flsmozaika.ru/document/nosonovich.pdf>
6. **Щукин А. Н.** Методика преподавания русского языка как иностранного : учеб. пособие для вузов / А. Н. Щукин. – М. : Высш. шк., 2003. – 332 с.
7. **Alex Case.** Advantages and disadvantages of using authentic texts in class [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.usingenglish.com/articles/advantages-disadvantages-using-authentic-texts-in-class.html>
8. **Mason B.** Extensive reading in English as a foreign language / B. Mason, S. Krashen [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0346251X96000632>
9. **Berardo, Sacha Anthony** The use of authentic materials in the teaching of reading [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://marvin.ibeu.org.br/ibeudigital/images/9/9c/The_Use_of_Authentic_Materials_in_the_Teaching_of_Reading.pdf
10. **Harmer J.** The Practice of English Language Teaching. – London : Longman, 1991.
11. **Sandra J. Savignon.** Communicative Language Teaching / Sandra J. Savignon [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00405848709543281?journalCode=htp20#preview>

Надійшла до редколегії 17.10.2014 р.